

FINANSMINISTERIET

Europa 2020 –strategin

Finlands nationella program våren 2015

Finansministeriets publikationer – 12b/2015

Ekonomiska utsikter

FINANSMINISTERIET

Europa 2020 –strategin

Finlands nationella program
våren 2015

Finansministeriets publikationer – 12b/2015

FINANSMINISTERIET

PB 28 (Snellmansgatan 1 A) 00023 STATSRÅDET

Telefon 0295 16001 (växeln)

Internet: www.finansministeriet.fi

Layout:

Statsrådets förvaltningsenhet / enheten för informationsstöd och publikationer/Anitta Heiskanen.

Juvenes Print – Finlands Universitetstryckeri Ab, 2015

Presentationsblad

Utgivare och datum	Finansministeriet, april 2015	
Författare	Finansministeriet, ekonomiska avdelningen	
Publikationens titel	Eurooppa 2020 –strategia, Suomen kansallinen ohjelma, kevät 2015	
Publikationens andra versioner	Publikationens språkversioner: svenska: Europa 2020 –strategin, Finlands nationella program, våren 2015 (12b/2015) engelska: Europe 2020 Strategy, Finland's National Programme, Spring 2015 (12c/2015)	
Publikationsserie och nummer	Finansministeriets publikationer 12a/2015	
Beställningar/distribution	Publikationen finns i PDF-format på www.vm.fi/julkaisut . Anvisningar för beställning av en tryckt version finns på samma adress.	
Tryckeri/tryckningsort och -år	Juvenes Print – Finlands Universitetstryckeri Ab, 2015	
ISBN 978- 952-251-659-6 (hft.) ISSN 1459-3394 (nid.) ISBN 978-952-251- 660-2(PDF) ISSN 1797-9714 (PDF)	Sidor 46	Språk Svenska

Sammandrag

Europeiska rådet godkände ekonomi- och sysselsättningsstrategin år 2010. Visionen i Europa 2020-strategin som sträcker sig till år 2020 är smart, hållbar och engagerande tillväxt. I strategin fastställs målsättningar för sysselsättningen, forsknings- och utvecklingsuppgifterna, klimatet, utbildningen och bekämpningen av fattigdom som gäller hela EU. Varje medlemsland fastställer sina egna nationella mål.

Finlands nationella mål är att höja sysselsättningsgraden bland 20-64-åriga till 78 procent, att bevara målnivån för forsknings- och utvecklingsutgifterna på 4 procent, att uppnå de inom EU överenskomna klimat- och energimålsättningarna, att hålla andelen högskoleexaminerade 30-34-åringar vid 42 procent, att minska på skolavbrytandet bland 18-24-åriga till 8 procent samt att minska på antalet människor som hotas av fattigdom och utslagning.

Europeiska rådet har under 2013 och 2014 för samtliga medlemsländers del fastställt rekommendationer som styr det nationella beslutsfattandet. Rekommendationerna åt Finland gäller den offentliga ekonomins långsiktiga hållbarhet, produktiviteten inom den offentliga servicen, minskandet av arbetslösheten och höjningen av den faktiska pensionsåldern, ökandet av konkurrensen samt mångsidigare företagsstrukturer.

Regeringen överlåter nu det sjunde nationella Europa 2020-programmet. I programmet beskrivs hur de nationella målen ska uppnås och hur EU:s rekommendationer tagits i beaktande. Uppgifterna som ges i programmet möjliggör detaljerad granskning av Finland på EU-nivå.

Innehåll

1	Inledning	9
2	Makroekonomiska läget och scenariot	11
2.1	Makroekonomiska utsiktorna under programperioden.....	11
3	Verkställandet av landsspecifika rekommendationer	13
3.1	Den offentliga ekonomins hållbarhet på längre sikt.....	13
3.2	De offentliga tjänsternas produktivitet	15
3.3	Förbättring av arbetskraftstalet (i synnerhet bland äldre arbetstagare)	17
3.4	Konkurrensen inom produkt- och tjänstemarknaderna	24
3.5	Innovation och produktivitet inom den privata sektorn	27
4	Framskridningen med uppnåendet av de nationella målsättningarna i Europa 2020-strategin	31
4.1	Sysselsättningsmålet.....	31
4.2	Forsknings- och utvecklingsmålet.....	33
4.3	Klimat- och energimålet	34
4.4	Utbildningsmålsättningar	35
4.5	Fattigdomsmålet	37
5	Andra reformer och användningen av strukturfonderna	39
6	Institutionella frågor och samarbetsparters deltagande	41
	Bilaga Andra offentliga investeringar än sådana som gäller försvaret	43

1 Inledning

Den finländska ekonomins utdragna recession beror långt på strukturella faktorer. Finlands konkurrenskraft på internationella marknader har försvagats eftersom kostnaderna har ökat snabbare än i de konkurrerande länderna. I bakgrunden finns dessutom informations- och teknologiindustrins samt skogsindustrins omvandling. Det har bildats nya, innovativa företag och produkter i dessa branscher, men att etablera deras ställning på de globala marknaderna är tidskrävande.

En annan central utmaning är Finlands snabbt åldrande befolkning. Den arbetsföra befolkningen började minska redan för några år sedan. En åldrande befolkning begränsar ekonomins tillväxtpotential och påskyndar ökningen av åldersrelaterade utgifter.

Regeringen har ansträngt sig för att öka konkurrenskraften och överbrygga hållbarhetsunderskott inom de offentliga finanserna, vilket härrör från att befolkningen åldras, genom att verkställa det strukturpolitiska programmet som man kom överens om i augusti 2013. Hösten 2014 uppnådde man ett viktigt mål, arbetsmarknadsparternas överenskommelse om pensionsreformen som träder i kraft 2017.

De åtgärder som anges i detta nationella reformprogram syftar till att den totala produktionen i Finland återgick i positiv utveckling. Detta eftersträvar man bland annat genom finanspolitisk återhämtning samt främjande av konkurrenskraften. Särskild fokus ställs på att förbättra hur arbetsmarknaderna fungerar.

2 Makroekonomiska läget och scenariot

Den globala ekonomiska utvecklingen har den senaste tiden varit tudelad. Tillväxtutsikterna för Rysslands ekonomi har redan en längre tid varit dåliga och krisen i Ukraina har påskyndat kräftgången i ekonomin. Rysslands ekonomi kommer under de följande två åren att krympa, vilket kommer att ha en negativ inverkan på Finlands export. Däremot har många för Finland viktiga handelspartners ekonomier sett en positiv utveckling. I synnerhet i Förenta staterna och Storbritannien har tillväxten varit omfattande och enligt bedömningar väntas det ekonomiska läget att fortfarande vara gynnsamt under hela prognosperioden. Inom euroområdet har en måttfull ekonomisk tillväxt tagit vid, även om det förekommer stora skillnader i tillväxttakten inom området. Den för Finlands export viktiga tillväxten i Tyskland lär hållas vid cirka en och en halv procent. Sveriges ekonomiska utveckling fortsätter att vara snabbare än i euroområdet och Kinas ekonomi växer under de följande åren med cirka sju procent per år.

Finlands nationalekonomi är i en mycket svår situation. Ekonomin har krympt redan en längre tid och en snabb återgång till en bättre ekonomisk utveckling är inte att vänta. Exporttillväxten har redan länge varit långsammare än tillväxten inom världshandeln och således har förlusten av marknadsandelar fortsatt. Denna utveckling spås fortsätta också under hela prognosperioden.

I ljuset av Statistikcentralens preliminära uppgifter krympte bruttonationalprodukten 0,1 procent år 2014. I samband med detta justerades de säsongrensade talen för de kvartalsvisa nationalräkenskaperna för andra och tredje kvartalet neråt. Under fjolårets sista kvartal krympte nationalekonomin 0,2 procent jämfört med föregående kvartal. Det är skäl att påpeka att de säsongrensade talen kommer eventuellt att ändras i de kommande statistikpublikationerna och således kan bilden av det ekonomiska läget ännu preciseras.

2.1 Makroekonomiska utsikterna under programperioden

Enligt prognosen kommer Finlands BNP under innevarande år att öka med endast 0,5 procent. Den svaga utvecklingen under fjärde kvartalet 2014 sänkte betydligt tillväxtarvet för detta år. Prognoserna innehåller således antaganden om en mycket måttlig förbättring av konjunkturerna 2015. Varu- och tjänsteexporten ökar med 1,5 procent och på motsvarande sätt ökar importen med endast en procent på grund av den svaga inhemska efterfrågan. Nettoexportens bidrag är således en betydande tillväxtfrämjande faktor. Den privata konsumtionen ökar i år med 0,5 procent. Faktorer som begränsar tillväxten

av privatkonsumtionen är den ekonomiska osäkerheten som konsumenternas upplever, köpkraftens svaga utveckling och situationen på arbetsmarknaden. Däremot är räntenivån mycket låg och det sjunkande energipriset stöder hushållens konsumtion. De privata investeringarna sjönk med en procent främst på grund av byggnadsinvesteringarnas svaga utveckling. Däremot kan man skönja en liten ökning av investeringar i maskiner och utrustning och FoU-investeringar. Investeringarna i infrastrukturen ökar de offentliga investeringarna med 2,3 procent. Enligt prognoserna förväntas nedgången i industriproduktionen att upphöra och efter fyra negativa år tillta något med 0,3 procent. Också inom serviceproduktionen förväntas en ökning. Situationen på arbetsmarknaden kommer fortsättningsvis att vara utmanande. Arbetslöshetsgraden stiger i år till 8,8 procent. Antal sysselsatta personer kommer dock att öka något men det beror till största delen på ökat utbud av arbete på grund av en åldrande befolkning. Arbetsproduktivitets utveckling förblir svag. Inflationen stannar vid 0,3 procent och en stor del av det är prisstegring till följd av skattechöjningar.

År 2016 förväntas den ekonomiska tillväxten nå 1,4 procent. Tillväxten blir utbredd, eftersom samtliga efterfrågeposter i försörjningsbalansen har en positiv inverkan på den ekonomiska tillväxten. Nettoexportens betydelse som en källa av ekonomisk tillväxt avtar och den inhemska efterfrågan framhävs. Exporten ökar med 3 procent jämfört med föregående år, men till följd av att den inhemska efterfrågan återhämtar sig kommer också importen att öka nästan lika mycket. Exporttillväxten förblir långsammare än världshandels tillväxt. De privata investeringarna kommer att utvecklas i positiv riktning och dessutom kommer byggnadsinvesteringarna att öka. Det är dock vanligare att kapaciteten ersätts än att den ökar, så tillväxten kommer att förbli låg. Prognoserna pekar på att privatkonsumtionen ökar med 0,8 procent och att det inte sker en nämnvärd ökning av hushållens skuldsättning. Angående utbudet växer produktionen inom industrin med cirka två procent. I Finland är servicesektorn mycket beroende av industrin och i dess kölvatten når tjänsteproduktionen en tillväxt på 1,5 procent. På arbetsmarknaden kommer mängden sysselsatta att börja öka något till följd av den lite förbättrade konjunktursituationen. Enligt prognoserna utgör arbetslöshetstalet 8,6 procent och andelen långtidsarbetslösa förblir hög. Inflationen tilltar något, men fortfarande hålls den rejält under två procent.

År 2017 förväntas ekonomin växa med 1,5 procent. Bakom den ekonomiska tillväxten ligger den inhemska efterfrågan, eftersom effekterna av nettoexporten förblir mycket ringa. Enligt prognosbilden stannar den kumulativa tillväxten under åren 2015–2017 på endast 3,4 procent medan BNP förblir 3 procent mindre än under föregående konjunkturtopp i slutet av 2007. År 2018 väntas den ekonomiska tillväxten sakta in till 1,3 procent och år 2019 ytterligare till 1,2 procent

3 Verkställandet av landsspecifika rekommendationer

3.1 Den offentliga ekonomins hållbarhet på längre sikt

EU's rekommendation 1: Begränsa skillnaden till det medelfristiga målet 2014, säkerställa en återgång till det medelfristiga målet 2015 och därpå följa det enligt planen. Säkerställa att skuldskriteriet följs samtidigt som man bedriver en finanspolitik som stöder tillväxten. Snabbt genomföra reformerna i det strukturpolitiska programmet och ramarna för statsfinanserna och planen för de offentliga finanserna 2015–2018 för att minska problemet med budgetens hållbarhet och öka möjligheterna till tillväxt.

3.1.1 Tillväxtfrämjande ekonomisk politik

Målet med finans- och ekonomipolitiken som bedrevs av statsminister Jyrki Katainens och statsminister Alexander Stubbs regeringar har varit att stärka förutsättningarna för den ekonomiska tillväxten och välfärdssamhällets finansiella bas för att stabilisera de offentliga finanserna. De viktigaste målen har varit att överbrygga hållbarhetsunderskottet och att minska skuldkvotet före utgången av valperioden. De huvudsakliga metoderna för att uppnå dessa mål har varit att påskynda den ekonomiska tillväxten, förbättra samsättningen, förlänga arbetskarriärerna, genomföra utgiftsbesparingar och öka skatteinkomsterna samt att gallra i kommunernas uppgifter och skyldigheter.

Regeringen har försökt att uppnå dessa mål med bland annat ett strukturpolitiskt program från den 29 augusti 2013. Dessutom stödjer regeringens tidigare strukturpolitiska beslut, så som sänkning av bolagsskattesatsen och reformen av dividendskattesystemet, tillsammans med den långfristiga måttliga lönelösningen som man kom överens om på hösten 2013 tillväxtmålet för ekonomins produktionskapacitet.

I stabilitetsprogrammet 2013 fastställdes målet på medellång sikt för Finlands offentliga finanser. Enligt det får offentliga samfunds strukturella underskott vara högst -0,5 procent av BNP. Den mellanstatliga finanspolitiska pakten som trädde i kraft i början av 2013 och den nationella lag som pakten förutsätter utgör det juridiska ramverket för målsättningen

på medellång sikt. Lagen fastställer också korrigeringsmekanismer, om det i förhållande till målsättningen eller den lednade anpassningsbanan finns risk för ett betydande överskridande. Den finansiella ställningen Finlands offentliga finanser befinner sig i kommer att avvika från målsättningen på medellång sikt och det finns en risk att Finland heller inte hålls på banan som leder till målet.

Enligt preliminära uppgifter ökade de offentliga samfundens skuld under föregående år med 8,4 miljarder euro till 121 miljarder euro. Skulden i eurobelopp har på sex år vuxit med nästan 58 miljarder euro och skuldens förhållande till BNP har på motsvarande sätt stigit 27 procentenheter, det vill säga till nästan 60 procent. Skuldkvoten kommer också under de närmaste åren att växa och referensvärdet om 60 procent överskrids redan 2015. Finlands skuldkvot är dock fortfarande cirka 35 procentenheter mindre än genomsnittet i euroländerna.

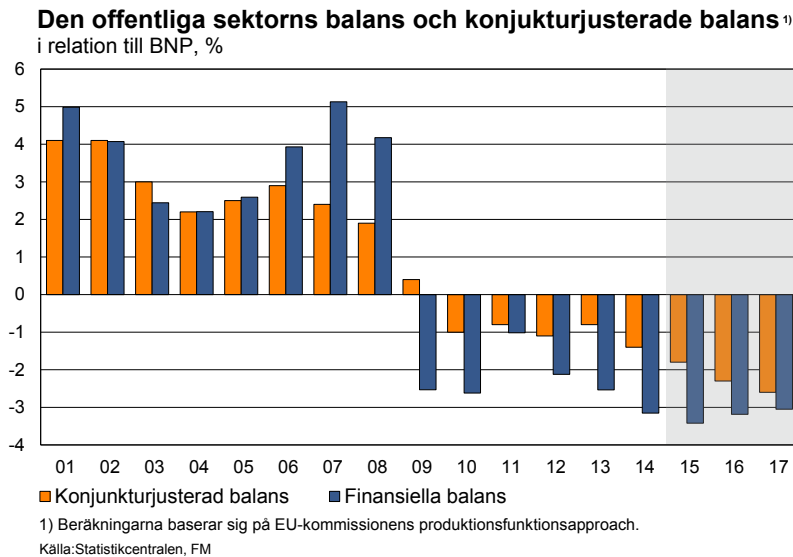
Utöver strukturreformerna har man i olika sammanhang beslutat att vidta omedelbara åtgärder för att minska utgifterna och öka inkomsterna inom de offentliga finanserna, vilka på 2019 års nivå är cirka 6,6 miljarder euro netto, det vill säga cirka 2,8 procent i förhållande till totalproduktionen. Trots besluten om anpassningsåtgärder och strukturreformer har man inte heller under denna valperiod förmått överbrygga hållbarhetsunderskottet och inte har heller statens skuldkvot börjat minska.

3.1.2 Medelfristig målsättning och den offentliga ekonomins hållbarhet

I stabiliseringsprogrammet 2013 ställdes som mål (MTO) för den finländska offentliga ekonomins strukturella finansieringsställning -0,5 procent av den totala produktionen. Statsrådet godkände den 2 oktober 2014 principbeslutet, i vilket det konstateras att det enligt statsrådets bedömning i den offentliga ekonomins strukturella finansieringsställning förekommer ett betydande överskridande som äventyrar målsättningen på medellång sikt.

Finansministeriets ekonomiska avdelnings bedömning om de offentliga finansernas hållbarhet på lång sikt har gjorts i enlighet med EU:s gemensamt överenskomna metoder och beräkningsprinciper. Vid bedömning av åldersrelaterade utgifter har man använt den av social- och hälsovårdsministeriet utarbetade analysmodellen för sociala utgifter (SOME-modellen). Kalkylens underliggande antaganden (sysselsättning, produktivitet, ränta, inflation) grundar sig på antagandena i åldranderapporten som publiceras 2015 av arbetsgruppen för åldrandefrågor vid EU:s kommitté för ekonomisk politik.

Enligt antagandena kommer produktiviteten i Finland att öka i genomsnitt 1,4 procent under åren 2019–2060. Avvikelse från antagandena i åldranderapporten förekommer vid bedömningen av befolkningsutvecklingen, där man utgått från Statistikcentralens 2012 års befolkningsprognos, samt vid bedömning av den ekonomiska utvecklingen för åren 2015–2019, vilken grundar sig på finansministeriets ekonomiska prognos.

Beaktandet av pensionsreformen som avses träda i kraft i början av 2017 har minskat den offentliga ekonomins hållbarhetsunderskott med cirka en procentenhet. Reformen bedöms både öka sysselsättningen och minska pensionsutgifterna. Kalkylen av den offentliga ekonomins strukturella finansieringsställning på medellång sikt har dock avsevärt försämrats i förhållande till kalkylen från föregående höst, vilket har ökat hållbarhetsunderskottet med 2 procentenheter. Hållbarhetsunderskottet bedöms vara cirka 5 procent i förhållande till bruttonationalprodukten på 2019 års nivå.

3.2 De offentliga tjänsternas produktivitet

EU's rekommendation 2: Se till att de pågående administrativa reformerna kring kommunernas struktur samt socialtjänsten och hälso- och sjukvården genomförs i praktiken, i syfte att öka kostnadseffektiviteten i de offentliga tjänsterna.

3.2.1 Reformeringen av kommunstrukturen

Antalet kommuner i Finland är stort och kommunerna bär ett mycket omfattande ansvar för att ordna basservicen. På grund av detta har man på lång sikt eftersträvat att samordna uppgifterna med ett lämpligt befolkningsunderlag. Man har gjort ändringar genom att såväl förnya kommunstrukturen som allokera uppgifterna till helheter som är större än kommunerna (samkommuner).

På 2000-talet har kommunernas antal minskat med knappt en tredjedel. År 2015 finns det 317 kommuner, varav 301 på fastlandet och 16 på Åland. Sammanslagningarna som har genomförts på 2000-talet har i synnerhet minskat antalet av de allra minsta kommunerna.

Som en del av kommunreformen föreskrevs för kommunerna en skyldighet att utreda möjligheterna för kommunsammanslagningar. Utredningsskyldigheten började den 1 juli 2013. En kommun ska tillsammans med andra kommuner utreda sammanslagningen av kommunerna enligt utredningskriterierna i kommunstrukturlagen. Utredningskriterierna är befolkningsunderlaget som servicen förutsätter (under 20 000 invånare), kommunens ekonomiska situation, självförsörjningsgraden i fråga om arbetstillfällen samt kriterier för pendling och samhällsstruktur.

I slutet av föregående år pågick 40 utredningar, i vilka 158 kommuner deltog. Det fanns sammanlagt 88 utredningsskyldiga kommuner som inte hade gjort den lagstadgade utredningen. För kostnader som orsakas av kommunernas egna utredningar beviljas utredningsbidrag i enlighet med kommunstrukturlagen. Den 4 december 2014 avgav regeringen till riksdagen ett förslag om ändring av kommunstrukturlagen. Enligt förslaget ska utredningarna och förslag till sammanslagningar göras senast den 29 april 2016.

Statsrådets förordning om en plan för de offentliga finanserna, vilken styr finanspolitiken och med vilken den offentliga ekonomin styrs som helhet, trädde i kraft den 14 februari 2014. Styrning av den kommunala ekonomin på en makroekonomisk nivå sker i samband med utarbetandet av planen för de offentliga finanserna. I planen för de offentliga finanserna utgör den kommunala ekonomins finansieringsramverk en åtgärdshelhet, med vilken regeringen styr den kommunala ekonomin. Finansieringsramverket inbegriper målsättningen för den kommunala ekonomins finansieringsställning, utgiftsbegränsningen för statliga åtgärder som påverkar den kommunala ekonomin och andra åtgärder för att uppnå balansmålet. Reformen av makro-styrningen av den kommunala ekonomin kompletteras av att ekonomisk reglering för enskilda kommuner och samkommuner görs strängare som en del av översynen av kommunallagen. Enligt förslaget ska det ackumulerade underskottet i balansräkningen täckas inom fyra år efter ingången av året efter det år då bokslutet fastställdes utan möjlighet i ekonomiplanerna att skjuta upp täckningen av underskottet till en senare tidpunkt.

3.2.2 Social- och hälsovårdstjänsterna

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ordnandet av social- och hälsovården samt till vissa lagar som hänför sig till den, vilken har beretts i samarbete med samtliga riksdagspartier, avgavs till riksdagen i december 2014. Syftet med lagen om ordnande av social- och hälsovården var att överföra förvaltningen av tjänsterna på fem områden som bildas av kommunerna med avsikt att stärka basservicen, minska hållbarhetsunderskottet i Finlands offentliga finanser och trygga finansieringen för offentliga tjänster och förmåner samt att trygga likvärdig tillgång till service i hela landet.

Enligt riksdagens grundlagsutskott förekom det i förslaget grundlagsstridiga problem. En del av dem kunde lösas under behandlingen i riksdagen. På grund av hindret i tidtabellen som orsakades av det stundande riksdagsalet förmådde man dock inte finna en lösning

till det att utskottet anser att den nya samkommunsmodellen som består av 19 områden på en nivå strider mot kommunernas grundlagsenliga självbestämmande.

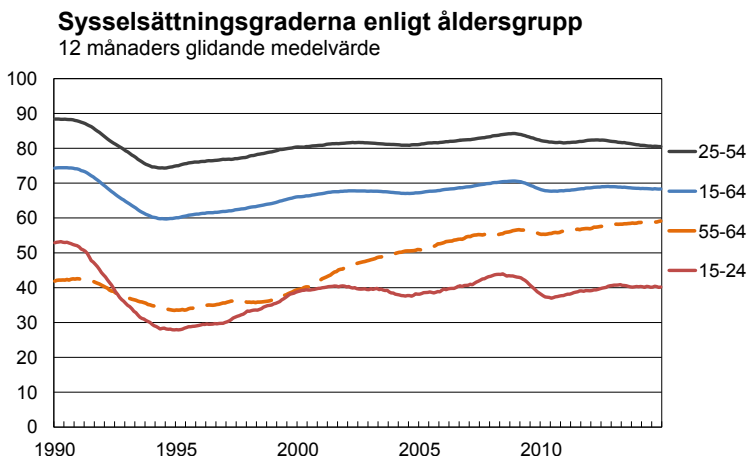
Hittills har beredningen som gjorts i flera faser ökat medvetenheten om reformbehovet som har ett brett politiskt samförstånd. Reformen behövs för att säkerställa befolkningens grundlagsenliga socialskydd och hälsovårdsservice och deras finansiering. Genom reformen strävar man efter att utvidga basen för ordnandet av tjänsterna, förena social- och hälsovårdsservicen, förnya servicestrukturen och dess arbetsformer samt stärka den nationella styrningen av social- och hälsovården.

Social- och hälsovårdsministeriet fortsätter att bereda reformen utifrån grundlagsutskottets utlåtanden. Det arbete som man hittills gjort kan utnyttjas vid beredningen. Vid beredningen ämnar man inte pruta på de centrala principerna om att skapa en enhetlig servicestruktur och tryggheten av jämlik tillgång till servicen i hela landet. Enligt nuvarande bedömning kan ett nytt förslag till riksdagen ges i slutet av 2016.

3.3 Förbättring av arbetskraftstalet (i synnerhet bland äldre arbetstagare)

EU's rekommendation 3: Öka utnyttjandet av den fulla arbetskraftspotentialen på arbetsmarknaden, bland annat genom att öka sysselsättningen och förbättra anställbarheten för äldre arbetstagare, minska möjligheterna till tidigt utträde från arbetsmarknaden och anpassa den lagstadgade pensionsåldern till förändringar i den förväntade livslängden. Förbättra ungas och långtidsarbetslösas möjligheter på arbetsmarknaden, med särskilt fokus på yrkesrelevant kompetensutveckling och riktade aktiveringsåtgärder.

3.3.1 Sysselsättningsgradens utveckling inom olika åldersgrupper

Källa: Statistikcentralen

Sysselsättningsgraden bland äldre, 55–64-åringar, har förbättrats avsevärt på 2000-talet, trots att sysselsättningsgraden i de andra åldersgrupperna har generellt sett varit oförändrad. Under recessionen 2009 efter finanskrisen sjönk sysselsättningsgraden i alla åldersgrupper, men särskilt kraftigt bland unga. Ungas sysselsättning är vanligtvis känslig för konjunkturluktuationer, eftersom unga har alternativ till sysselsättning, till exempel i form av studier. Under de senaste tre åren har således sysselsättningen bland personer som är i mitten av sin arbetskarriär (25–54-åringar) utvecklats sämst och ökat bland unga och i synnerhet äldre.

3.3.2 Förbättring av arbetsmarknadens funktion

Enligt regeringens beslut om det strukturpolitiska programmet har TE-byråerna avsevärt ökat mängden arbetserbjudanden för arbetslösa. År 2014 mer än fördubblades mängden arbetserbjudanden till lediga arbetsplatser. Uppföljningen av sysselsättningsplanen och arbetssökandens rapportering har effektiviserats med hjälp av en elektronisk tjänst, och arbetslöshetsskydds sanktioner tillämpas konsekvent vid aktivt arbetssökande.

Arbetslöshetsskyddsvillkoren för att ta emot en erbjuden arbetsplats ändrades i början av 2015 i syfte att öka arbetslösas regionala rörlighet. En erbjuden arbetsplats ska tas emot även om den ligger utanför pendlingsområdet, om resetiden i en riktning med kollektivtrafik inte överstiger 1,5 timmar.

Den offentliga arbetskraftsservicens effekt ökas genom att förstärka partnerskap. De viktigaste partner inom servicen som erbjuds till de olika kundgrupperna är kommunerna, regionala företagstjänster och enskilda serviceproducenter. TE-centralerna ökar och utvecklar företagssamarbetet bland annat genom att bekanta sig med företag och öka personalens kompetens.

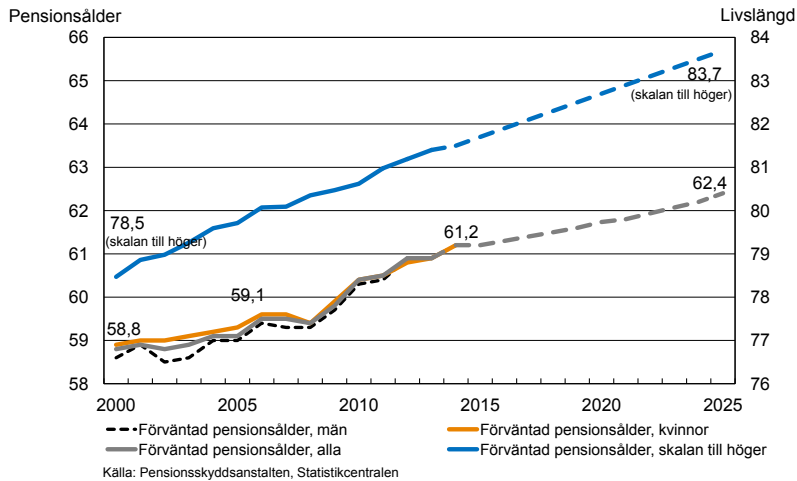
Matchningsproblemet underlättas genom att ändra arbetskraftsutbildningen att bättre stämma överens med företagets och arbetsmarknadens behov. Prognostiseringen av kompetens- och utbildningsbehoven har förbättrats med nya redskap och arbetslivsbaserat och annat flexibelt utbildningsinnehåll har ökat.

3.3.3 Höjning av den faktiska pensionsåldern

Arbetsmarknadens centralorganisationer förhandlade på hösten 2014 om en lösning till en ny arbetspensionsreform. Pensionsreformen börjar gälla i början av år 2017. Med reformen förbereder man sig på ökningen av den beräknade livslängden. Uppskattningsvis kommer den beräknade pensionsåldern att stiga till 62,4 år före 2025. Dessutom visar prognoserna att den offentliga ekonomins hållbarhetsunderskott minskar med cirka en procentenhet genom att pensionsutgifterna minskar och sysselsättningen förbättras. Med anledning av reformen etablerar sig arbetspensionernas avgiftsnivå på 24,4 procent från och med 2017.

Ålder pensionsåldern stiger småningom tills den nedre åldersgränsen för ålderspension är 65 år. Från och med 2027 kommer den lägsta ålderspensionsåldern att bindas till den beräknade livslängden så att en del av den förlängda livslängden används för arbete.

Förväntad pensionsålder och förväntad livslängd, 25-åriga

Ålderspensionsåldern förblir fortfarande flexibel så att skillnaden mellan den nedre och övre åldersgränsen förblir 5 år.

Man avstår från den nuvarande deltidspensionen och tar i bruk en partiell förtida ålderspension. Arbetstagare som har fyllt 61 år är berättigade till partiell förtida ålderspension tills de övergår till ålderspension. Från början av 2025 höjs åldersgränsen till 62 år och från och med 2027 binds den till den beräknade livslängden. Pensionen är 25 procent eller 50 procent av den pension som tillvuxit innan pensionen börjar. Dessutom justeras pensionen med en livslängdskoefficient och med en förtidsminskning som är 0,4 procent för varje förtidsmånad.

Arbetslivspensionen är en ny pensionsförmån. Förutsättningar för arbetslivspension är att personen fyllt 63 år (från år 2027 binds åldersgränsen till den beräknade livslängden) och har en arbetskarriär inom ett ansträngande och tärande arbete på minst 38 år bakom sig. Dessutom förutsätts det att sökandens arbetsförmåga har försämrats och möjligheterna att fortsätta arbete har försämrats. Pensionsnivån utgör sjukpensionen, men till den räknas inte återstående tidens andelar.

Man avstår från höjd pensionsintjäning för äldre. Från 17 års ålder växer pensionen under hela tiden i arbetslivet med 1,5 procent av de inkomster som utgör pensionsgrunden per år. Pensionen beräknas utifrån en större lön än för närvarande, eftersom arbetspensionsavgifterna inte längre avdras från förvärvet som utgör pensionsgrunden. Arbetstagarernas pension höjs med 0,4 procent för varje uppskovsmånad, om han eller hon fortsätter arbeta efter att ha nått den nedre gränsen för ålderspension.

I samband med pensionsreformen kom man också överens om att staten i samarbete med arbetsmarknadsorganisationerna utreder arbetsgivarnas möjligheter att stimulera arbetstagare att fortsätta arbeta. De är meningen att de nödvändiga ändringarna genomförs år 2015.

3.3.4 Ändringar i den beräknade livslängden, pensionsförmånerna och ålderspensionsåldern

I Finland används en livslängdskoefficient som förbinder den beräknade livslängden till pensionsförmånerna. Koefficienten tillämpades för första gången år 2010. Livslängdskoefficienten beräknas varje år för 62 års åldersgruppen. Ju mera den beräknade livslängden ökat för en viss åldersgrupp i förhållande till referensgruppen, desto mer minskar livslängdskoefficienten pensionsförmånerna. Livslängdskoefficienten neutraliserar alltså den förlängda livslängdens inverkan på pensionssystemets kostnader. I samband med arbetspensionsreformen binds också den lägsta ålderspensionsåldern¹ till ändringen av den beräknade livslängden från 2027. Målet är att bevara förhållandet mellan tiden i arbetslivet och pensionstiden på minst 2025 års nivå. När den beräknade livslängden växer måste ålderspensionsåldern höjas så att förhållandet mellan tiden i arbetslivet och pensionstiden hålls på 2025 års nivå. Livslängdskoefficienten bibehålls i samband med pensionsreformen och den anpassas till den ändrade pensionsåldern från år 2027.

3.3.5 Förebyggande av invalidpensioner

Invaliditet är den viktigaste faktorn som förkortar arbetskarriärerna, och regeringen betonar därför förebyggandet av arbetsoförmåga och förbättrandet av delvis arbetsförmögna arbetsmöjligheter. Detta kräver utveckling av hälsofrämjandet samt företagshälsovården, rehabiliteringen och arbetslivet. Särskild uppmärksamhet ska fästas vid effektiviseringen av förebyggandet och vården av mentalhälso- och rusningsmedelsproblem, hänvisning till vård och förverkligandet av det på arbetsplatserna samt underlättandet av återvändandet i arbetslivet. Sökanden till sjukpension har också tydligt minskat under de senaste åren.

Den låga genomsnittliga åldern för sjukpensionerade sänker på den faktiska pensionsåldern. Den genomsnittliga åldern för övergång till sjukpension är 52 år. Våren 2012 antogs en utvecklingsstrategi för arbetslivet som genomförs i samarbete av samtliga aktörer inom arbetslivet. Målet med strategin är att förlänga arbetskarriärerna, höja sysselsättningsgraden och att förbättra arbetslivet. Målen ska uppnås genom ökning av information och genom att få så många arbetsplatser som möjligt att utveckla sina förfaringsätt.

3.3.6 Stödandet av sysselsättningen av partiellt arbetsförmögna

Programmet Partiellt arbetsförmögna i arbete (2013-2015) erbjuder stöd och verktyg för partiellt arbetsförmögna möjligheter att fortsätta i arbete och att sysselsätta sig, i synnerhet på den öppna arbetsmarknaden. Programmet gäller både de partiellt arbetsförmögna som är i arbetslivet och de som är utanför. Programmet innehåller två helheter: 1) ett handlingskoncept för förebyggande av arbetsoförmåga samt partiellt arbetsförmögna fortsättning i arbetslivet och 2) lagstiftningsändringar som underlättar partiellt arbetsförmögna sysselsättning. Programmet har hjälpt att utbilda samordnare för arbetsförmögna, testa programmets koncept på pilotarbetsplatser och initiera ett omfattande forsk-

¹ Också åldersgränsen för partiellt förtida ålderspensionen och åldersgränsen för arbetslivspensionen.

ningsprojekt om programmets resultat och ekonomiska lönsamhet. Programmets finansiering har iakttagits i rambeslutet för statsfinanserna 2015–2018.

3.3.7 Genomförande av förslagen i "Jukka Ahtelas rapport" om förslag till utarbetande av en ny verksamhetsmodell mellan nationella aktörer inom arbetarskyddet och företagshälsovården

På uppdrag av social- och hälsovårdsministeriet utarbetade vicehäradshövding Jukka Ahtela en rapport, som ministeriet mottog den 27 april 2014 och som innehåller förslag till effektivisering av arbetarskydds- och företagshälsovårdssamarbetet på arbetsplatser, stödåtgärder för arbetsplatsverksamhet och utarbetande av en ny verksamhetsmodell mellan nationella aktörer inom arbetarskyddet och företagshälsovården. Med stöd av förslaget har social- och hälsovårdsministeriet vidtagit åtgärder för att skapa ovan nämnda verksamhetsmodell i samarbete med arbetsmarknadsorganisationerna och andra aktörer.

3.3.8 Förbättring av de ungas arbetsmarknadsställning

Verkställandet av ungdomsgarantin började vid ingången av 2013. Det betyder att varje under 25-årig och varje under 30-årig nyexaminerad erbjuds en utbildnings-, arbetspraktik-, arbetsverkstads- eller arbetsplats inom tre månader från att ha anmält sig som arbetslös arbetssökande. Ungdomsgarantin inkluderar även en utbildningsgaranti som säkrar en utbildningsplats åt samtliga unga som avslutat grundskolan. Ungdomsgarantin inkluderar även kompetensprogrammet för unga vuxna som genomförs 2013–2016. Ungdomsgarantin förverkligas i omfattande samarbete mellan olika förvaltningsområden och aktörer.

År 2014 stärktes ungdomsgarantin genom att utveckla ett riksomfattande nätverk av servicekontor över en disk, som ger unga mångprofessionellt stöd från ett ställe. Verksamheten med nätverket av servicekontor inleddes år 2015. Ungdomsgarantin är också en del av finansministeriets kommunförsök, med vilket man främjar TE-förvaltningens och kommunernas samverkan och informationsutbyte med nya redskap. Utbildningsgarantin som syftar till att höja ungas utbildningsnivå var för första gången i kraft under den omfattande gemensamma elevantagningen våren 2014. Utbildningsgarantin har ökat mängden unga som direkt efter grundutbildningen söker sig vidare och således minskat mängden unga utan utbildning på arbetsmarknaden. Kompetensprogrammet för unga vuxna genomfördes med full finansiering under 2014 och målsättningen för antal studerande inom utbildningsprogrammet uppnåddes under året. Antalet unga som erhåller yrkesinriktad rehabilitering steg under 2014 på grund av ändrade kriterier. Kriterierna för rehabiliteringen ändrades för att underlätta ungas tillträde till rehabilitering.

3.3.9 Förbättring av långtidsarbetslösas arbetsmarknadsställning

För att minska långtidsarbetslöshet utvecklas statens och kommunernas samarbete, ökas kommunernas ansvar och påverkningsmöjligheter samt inriktas lönesubventioner och andra arbetskraftstjänster mot personer i en svår arbetsmarknadsställning.

Genom den nya lagstiftningen som trädde i kraft i början av 2015 permanenteras arbetskraftsservicecentrens verksamhet som tidigare fungerade som ett tillfälligt försök. Den nya sysselsättningsbefrämjande sektorsövergripande samservicen samordnar de tjänster vid TE-byråerna, kommunerna och FPA som främjar sysselsättandet av långtidsarbetslösa. Den nya lagstiftningen säkerställer finansieringen för den sektorsövergripande samservicen och dess verksamhet i hela landet. Lagen förbättrar kommunernas möjligheter att påverka ordnandet av tjänster för långtidsarbetslösa och främjandet av sysselsättning.

Kommunernas ansvar för finansiering av arbetsmarknadsstödet har ökat från och med ingången av 2015. Lagen om utkomstskydd för arbetslösa har ändrats så att kommunerna står för hälften arbetsmarknadsstödet under arbetslöshetstiden för sådana personer som på grundval av arbetslöshet har erhållit arbetsmarknadsstöd i minst 300 dagar. Kommunernas andel är 70 procent för sådana personer som på grundval av arbetslöshet har erhållit arbetsmarknadsstöd i minst 1 000 dagar. Genom ändringen ökar man kommunens finansiella stimulansåtgärder för att aktivera långtidsarbetslösa.

I syfte att underlätta sysselsättningen av arbetslösa som befinner sig i en svår ställning har man tagit i bruk örönmärkning av sysselsättningsanslag. Av sysselsättningsanslagen i statsbudgeten 2015 anslås 34 procent för den sektorsövergripande samservicens kunder samt arbetslösa som omfattas av statens och kommunernas gemensamma finansieringsansvar.

Villkoren för lönesubventionens belopp och varaktighet förnyades vid ingången av 2015. Genom ändringarna eftersträvar man att inrikta lönesubventionen mer mot långtidsarbetslösa och öka andelen företag som erbjuder lönesubventionerat arbete. I och med reformen har man också tagit i bruk en långvarig, i praktiken permanent lönesubvention för äldre långtidsarbetslösa. Lönesubventionen kan beviljas 60 år fyllda personer som varit arbetslösa i över ett år i form av ett två år långt stöd, som kan förnyas om personens servicebehov förutsätter det.

3.3.10 Integreringen och sysselsättandet av invandrare

Verkställandet av integreringspolitiken fortsatte i enlighet med målsättningen för statens integreringsprogram 2012–2015. Inom integrering av invandrare och befrämjande av sysselsättningen låg fokus på att utveckla integreringsutbildningen, stärka kompetensen inom det lokala integreringsarbetet och effektivisera anvisandet av flyktingar till en kommun.

I syfte att stärka invandrarnas kompetens och förbättra tillgången till integreringsutbildning har man ökat anslagen för integreringsutbildningen. I invandrarnas servicehelhet ingår rådgivning, handledning, inledande kartläggning samt grundläggande undervisning i finska eller svenska. Syftet är att skapa en relevant servicestig från handledningen och rådgivningen under invandringen tidigast skede till integreringsutbildning och yrkesinriktad utbildning. Genom att stöda invandrades deltagande stärker man också grunden för positiva etniska relationer och en positiv attityd gentemot invandrare i samhället.

Flyktingkvoten för 2014 höjdes tillfälligt till 1 050 med anledning av flyktingkrisen i Syrien. Nya kommuner deltar i flyktingmottagningen och platssituationen i kommunerna har förbättrats avsevärt med hjälp av extra finansiering. Statens och kommunernas samar-

bete inom flyktmottagningen stärks så att anvisandet till kommuner av personer som åtnjuter internationellt skydd säkerställs. Som en del av samarbetet utvecklas och förenklas ersättningssystemet och myndighetsprocesserna.

3.3.11 Yrkesinriktad utbildning

Elevantagningen till andra stadiet har förnyats så att sådana studeranden som har avslutat den grundläggande utbildningen och saknar examen på grundnivå prioriteras. Således säkerställer man att elever som beslutat att gå till grundnivån fortsätter med studier på andra stadiet. Med ett program för effektivisering av genomgången har man stött utbildningsanordnare i att utveckla sin verksamhet så att man säkerställer att studeranden avlägger examen och övergår till arbetslivet eller fortsatta studier.

Examensstrukturen för den yrkesinriktade utbildningen har förnyats så att den är kompetensbaserad, modulär, arbetslivsbaserad och möjliggör flexibla studievägar. Den främjar också identifiering och erkännande av tidigare inläring som en del av studierna. Reformerna träder i kraft den 1 augusti 2015.

3.3.12 Läroavtalsutbildningen och utveckling av ungas läroavtalsutbildning

Som en del av verkställandet av ungdomsgarantin vidtas flera åtgärder för att utöka läroavtalsutbildningen för unga. Undervisnings- och kulturministeriet har inlett verkställandet av reformeringen av de ungas arbetsinläring och läroavtalsutbildning som utökar de ungas läroavtalsutbildning och utvecklar utbildningsmodeller som kombinerar läroinrättningsbaserad utbildning och läroavtalsutbildning. Åtgärderna riktas till ungdomar under 25 år som saknar examen efter grundnivån. Merparten av utvecklingsåtgärderna påbörjades vid ingången av 2014 och utvecklingsprojekten genomförs fram till utgången av 2016. År 2014 anvisades cirka 20 miljoner euro till utvecklingsåtgärderna. På uppdrag av undervisnings- och kulturministeriet har man inlett en utredning av resultaten och effekterna av utvecklingsprojekten i samband med reformeringen av de ungas arbetsinläring och läroavtalsutbildning. Utredningen är klar i december 2015.

Under programperioden 2014–2020 förbättras som en del av strukturfondsåtgärderna förutsättningarna för verkställande av de ungas läroavtalsutbildning genom att skapa samarbetsmodeller för regionala företag och anordnare av läroavtalsutbildning samt genom att förbereda och informera olika aktörer. Genom de riksomfattande ESF-åtgärderna kompletterar man verkställandet av ungdomsgarantin och utvecklar de ungas utbildning och den sysselsättningsfrämjande servicen samt samarbetet mellan utbildningen och arbetslivet. Projekten inleds i början av 2015.

3.3.13 Stärkning av de vuxnas kompetensgrund

Som en del av planen för de offentliga finanserna för åren 2015–2018 beslöt statsrådet på våren 2014 att anvisa 20 miljoner euro till åren 2014–2015 för att stärka de vuxnas kompetensgrund. Målet är att främja förutsättningarna för vuxna som saknar examen från

andra stadiet att anpassa sig till den ändrade arbetsmarknadens kompetensbehov och främja målgruppens möjligheter att utöka sin egen kompetens.

Undervisnings- och kulturministeriet har startat ett program för att stärka de vuxnas kompetensgrund. Programmet är avsett för personer i 30–50 års åldern som inte har genomgått den grundläggande utbildningens lärokurs eller saknar examen efter grundnivån. För verksamheten anvisas under åren 2014–2015 sammanlagt 20 miljoner euro för läroinrättningsbaserad yrkesinriktad tilläggsutbildning, yrkesinriktad utbildning som förbereder för fristående examen samt yrkesinriktad tilläggsutbildning som ordnas i form av läroavtalsutbildning. Vid utgången av 2014 beviljades cirka 50 läroinrättningar finansiering. För närvarande finns det inte uppgifter om antalet studeranden som inlett sina studier.

3.4 Konkurrensen inom produkt- och tjänstemarknaderna

EU's rekommendation 4: Fortsätta insatser för att öka konkurrensen inom produkt- och tjänstemarknaderna, särskilt dagligvaruhandeln, genom att genomföra programmet för att främja sund konkurrens, inklusive ändringar av markanvändnings- och bygglagen så att den i större utsträckning stöder sund konkurrens.

3.4.1 Det strukturpolitiska programmet och programmet för främjande av sund konkurrens

Regeringen godkände i november 2013 ett omfattande strukturpolitiskt program. Programmet för främjande av sund konkurrens intogs i det strukturpolitiska programmet. I slutet av november 2013 beslöt regeringen att genomföra det strukturpolitiska programmet och ålade ministerierna att genomföra programmet för främjande av sund konkurrens. Finland har ändrat sin konkurrenslag så att det till lagen har fogats en paragraf om dominerande marknadsposition inom dagligvaruhandeln och paragrafer om konkurrensneutralitet. Dessa paragrafer är gällande bestämmelser. Vad beträffar hinder från annan lagstiftning, kan man redan se en del resultat och en del kommer man eventuellt ännu att se.

3.4.2 Konkurrenslagen

Ändringen av konkurrenslagen som berör dagligvaruhandeln trädde i kraft den 1 januari 2014. Förbudet mot missbruk av dominerande marknadsställning som avses i konkurrenslagen kan tillämpas på för en eller flera näringsidkare eller en sammanslutning av näringsidkare, vars marknadsandel av detaljhandeln inom dagligvaruhandeln i Finland är minst 30 procent. I det nuvarande marknadsläget tillämpas bestämmelsen på K- och S-gruppernas (de största affärsgrupperna som idkar dagligvaruhandel i Finland med en sammalagd marknadsandel på 80 procent) centralaffärsverksamhet. Konkurrens- och konsumentverket (KKV) har flera gånger förhandlat med K- och S-grupperna och andra marknadsparter och gett dem råd.

KKV har också undersökt stamkundssystemen och deras inverkan på konkurrensen. Den 8 januari 2015 publicerade KKV en utredning över konsumenternas köpbeteende inom dagligvaruhandeln. Av utredningen framgick det att affärens läge var en avgörande faktor vid val av affär och faktorer med anknytning till stamkundssystemen var av ringare betydelse för valet av affär än läge och öppethållningstider. Utredningen är en del av en mer omfattande undersökning som KKV genomför för att bedöma om stamkunds- och ägarkundsystemen hos företag som har en dominerande marknadsställning inom dagligvaruhandeln eventuellt begränsar konkurrensen på marknaden för dagligvaror. Arbetet fortsätter under året. KKV har också undersökt varuleverantörers tillträde till affärens åtgångsuppgifter och förfaranden med private label-produkter.

KKV fick en ny tillsynsuppgift den 1 september 2013. Syftet med ändringen av konkurrenslagen är att trygga jämlika konkurrensförutsättningar, det vill säga konkurrensneutralitet mellan den offentliga sektorns och den privata sektorns näringsverksamheter. Bestämmelserna gäller sådan ekonomisk verksamhet som utövas kommunerna, samkommunerna, staten och enheter i vilka dessa utövar ett bestämmande inflytande. KKV har behörighet att ingripa i den offentliga sektorns näringsverksamhet vid tillhandahållandet av varor och tjänster, om de tillämpade förfarandena (till exempel prissättnings som inte motsvarar kostnaderna) eller verksamhetens struktur (till exempel näringsverksamhet i form av ämbetsverk) hindrar eller förvränger konkurrensen på marknaderna. Konkurrenslagen förbjuder inte offentliga samfund att idka ekonomisk verksamhet eller att konkurrera med privata företag på samma marknader.

I maj 2014 publicerades en utredning om personligt brottsansvar bör omfatta karteller. Projektet resulterade i två oberoende akademiska delutredningar, i vilka man ur såväl ett nationellt som ett internationellt perspektiv bedömer förutsättningarna för, ändamålsenligheten samt fördelarna och nackdelarna av en kriminalisering av karteller. I utredningen förslås det för kriminalisering av karteller såväl rättfärdigande grunder som det brottsrättsliga systemet förutsätter som ett med tanke på det konkurrensrättsliga systemets effektivitet motiverat behov. I samband med utredningen framgick det dock att kriminaliseringen kunde äventyra effektiviteten av leniency, det vill säga systemet för befrielse från böter som garanteras av konkurrenslagstiftningen. Utgångspunkten för ministeriet som ansvarar för konkurrenslagstiftningen (arbets- och näringsministeriet) är att reformprojekt som äventyrar leniency inte utvecklas vidare. Det är avsevärt viktigt att leniency-systemet fungerar effektivt för att upptäcka, undersöka och anta sanktioner mot karteller, vilket är en av konkurrenspolicyns huvudsakliga prioriteter. Utredningen kan i framtiden utnyttjas vid bedömning av behovet av personligt ansvar och dess lämplighet med Finlands konkurrens- och brottsrättsliga system. Det finns dock ett behov av tilläggsutredningar om att säkerställa leniency och precisera föreskrifterna om näringsförbud för att kunna göra konkreta fortsatta bedömningar.

3.4.3 Alko-affärernas läge

Social- och hälsovårdsministeriet har ägarstyrt Alko, som är Finlands alkoholmonopol. Det har konstaterats att alkoholaffärernas läge inverkar på hur man handlar i dagligvaruaffärer. Antalet Alko-affärer som ligger intill affärer tillhörande de två största affärsgrupperna som idkar dagligvaruhandel har redan i viss grad minskat. Småningom blir situationen mer balanserad än förut.

3.4.4 Planläggning och byggande

Riksdagen har godkänt ändringen av markanvändnings- och bygglagen (RP 334/2014), genom vilken näringslivets principer om främjande av fungerande konkurrens införs i markanvändnings- och bygglagens planläggningsbestämmelser. I framtiden utgör främjandet av fungerande konkurrens målet för planering av områdesanvändning på alla plannivåer. Lagändringen kompletterar den gällande regleringen, enligt vilken planläggningen ska främja näringslivets verksamhetsförutsättningar. På motsvarande sätt har det till bestämmelsen som fastställer skyldigheten att utarbeta en detaljplan fogats ett krav på att främja fungerande konkurrens som ett bedömningskriterium vid sidan av bostadsproduktion. Dessutom ska man i framtiden på alla plannivåer utvärdera planlösningens effekter på utvecklingen av fungerande konkurrens. Målet med lagändringen är att företagen ska anvisas tillräckligt med etableringsplatser i fråga om både kvalitet och kvantitet.

3.4.5 Avfall

I syfte att lösa tvister mellan privata och kommunala avfallshanteringsföretag utarbetas en handbok om bestämmelserna som berör prioritetsordning, kommunens skyldighet att ordna avfallshantering, anslutningsskyldigheten till kommunens avfallshantering, beslutfattande om avfallshanteringsmyndigheterna och avfallstransportsystemet. Dessutom utreder man sådana eventuella bestämmelser i avfallslagen, vars funktionalitet man inte kan trygga i tillräcklig hög grad genom att förtydliga tolkningen och med tanke på vilka man bör överväga att ändra lagen.

3.4.6 Digitala marknaderna

Förnyandet av gottgörelsesystemet för privat kopiering genomfördes så att gottgörelser för privat kopiering betalas från och med 2015 från anslag ur budgeten. Genom reformen tryggas de ekonomiska förutsättningarna för att branschen ska fungera i ett läge med snabb teknisk utveckling bättre än genom ett avgiftssystem för utrustningen.

För att förbättra de digitala marknadernas funktionalitet har man gjort det möjligt att få upphovsrättsliga tillstånd för nya affärsverksamhetsmodeller genom att införa bestämmelser om avtalslicens för nätlagringstjänster för televisionsprogram till upphovsrättslagen. I detta sammanhang genom att reglera avspärrningen bekräftade man upphovsrättsinnehavarnas möjligheter att skydda sina upphovsrätter på de digitala marknaderna mot olovlig

fildelning över nätet samt förbättrade möjligheterna att påverka skäligheten av upphovsrättsliga avtal och deras villkor genom att i upphovsrättslagen införa en uttrycklig jämningsbestämmelse om oskäliga villkor.

3.5 Innovation och produktivitet inom den privata sektorn

EU's rekommendation 5: Fortsätta att öka Finlands förmåga att ta fram innovativa produkter, tjänster och högtillväxtföretag i en snabbt föränderlig miljö, fortsätta diversifieringen av industrin, särskilt genom att förbättra företagens verksamhetsmiljö för att förstärka investeringar och att fortsätta att göra det lättare för små företag att ta sig in på exportmarknaderna. Öka utvecklingen av en gränsöverskridande gasförbindelse med Estland.

3.5.1 Regeringens åtgärder för att öka mängden innovativa produkter, tjänster samt högtillväxtföretag i en snabbt föränderlig miljö

Regeringen har beslutat att frigöra 330 miljoner euro för fondprogrammet under åren 2014–2017 i syfte att främja tillväxten av privat kapitalfinansiering. Av denna summa används 100 miljoner euro för att förnya tillverkningsindustrin med fokus på bioekonomi, cleantech, hälsa och digitalisering. Dessutom grundades Tekes Pääomasijoitus Oy för att göra placeringar i fonder som fokuserar på privata nystartade företag för 20 miljoner euro per år.

Som en del av regeringens fondprogram på lång sikt grundande Finlands Industriinvestering Ab tillsammans med arbetspensionsbolagen tillväxtfonden Kasvurahasto II (KRR II), vars placeringskapital var 130 miljoner euro. Utifrån erfarenheterna från den tidigare motsvarande fonden (KRR I) väntas detta placeringskapital fungera som en katalysator för en placering på sammanlagt cirka en miljard euro på målföretagsnivå.

År 2013 placerade sig Finland på första plats i Europa i mätningen av mängden kapitalplaceringar (venture capital) per invånare. Regeringens företagsacceleratorsprogram Vigo har under fem år lyckats samla för de företag som ingår i programmet över 300 miljoner euro i finansiering, varav största delen är från utlandet.

Regeringen beslöt att ta i bruk ett tillfälligt skatteincitamentet för FoU för företag under åren 2013–2014. Under det första året utnyttjade över 600 företag denna förmån och fick i genomsnitt ett skatteavdrag på 125 000 euro. Av dessa företag var 80 procent små och medelstora företag och vart femte var verksamt inom IT-sektorn.

För att främja placeringar i nyetablerade företag har regeringen fattat beslut om tillfälliga skatteavdrag för åren 2013–2015 för privatpersoner som placerar i nyetablerade företag. Utnyttjandegraden av detta incitament blev mindre än väntat under det första halvåret. År 2013 placerade sig Finland på andra plats i Europa i mätningen av aktiviteten av privatpersoners placeringar i olistade företag per invånare. Samma år privatiserades affärsängelnätverket som tidigare drivits med offentliga medel.

I sin finansieringspolitik har regeringen skiftat fokus från direkta bidrag till reversibla finansieringsformer, så som lån, borgen och egetkapitalinstrument. Den tilltagande mängden innovationsstöd riktas till små och medelstora företag. Regeringen har haft som mål att med företagsstöd främja en ekonomisk och industriell förnyelse och stärka företagens internationalisering.

År 2014 beslöt regeringen att upphöra den sjunkande trenden av den offentliga FoU-finansieringen genom att öka finansieringen av universiteten, Finlands Akademi och Tekes med 4 procent. Anslag för forsknings- och utvecklingsverksamheten och fullmakterna att bevilja stöd stiger i statsbudgeten till 2 miljarder euro år 2015. FoU-finansieringen växer under året till nästan 50 miljoner euro. Andelen av den offentliga forskningsfinansieringen av bruttonationalprodukten är uppskattningsvis 0,96 procent.

3.5.2 Diversifiera industrin, i synnerhet genom att förbättra företagens verksamhetsmiljö för att öka mängden investeringar till Finland samt genom att göra det lättare för små företag att komma in på exportmarknaderna

De politiska åtgärderna för att höja industrins och servicens produktivitet omfattar åtgärder för att påskynda strukturändringar inom industrin (bland annat programmet ICT 2015, cleantech, biohushållning). Man siktar mot detta genom att a) bättre utnyttja informations- och kommunikationsteknologins potential för att öka produktiviteten, b) skapa effektiva e-tjänster som underlättar utvecklingen och internationaliseringen av finländska företag och c) utveckla servicesektorns produktivitet, exempelvis med hjälp av Tekes program.

Nätverket Team Finland främjar Finland och dess intressen i världen: Finlands externa ekonomiska relationer, internationaliseringen av finländska företag med fokus på ökad export, investeringar som riktas till Finland och synliggöra Finlandsbilden. Syftet med samarbetet är att skapa en tydlig, flexibel och kundorienterad verksamhetsmodell, enligt vilken projekt som ingår i Team Finlands verksamhetsområde genomförs som samarbete mellan staten och privata aktörer. Nätverket Team Finland grundades genom att sammanföra tjänster från arbets- och näringsministeriet, utrikesministeriet, undervisnings- och kulturministeriet samt från offentligt finansierade organisationer och verksamhetsställen utomlands som styrs av dem (bl.a. Finlands beskickningar utomlands, Finpros och Tekes kontor samt kultur- och vetenskapsinstituterna). Grundandet av Team Finland har strömlinjeformat internationaliseringstjänsterna för företag och ökat mängden gemensamma initiativ och samarbetet mellan de huvudsakliga finländska parterna i innovationssystemet.

Inom ramen för tillväxtprogrammet Team Finland allokeras cirka 50 miljoner euro under de följande tre åren till att främja turismen, företags internationalisering och utländska investeringar.

Under åren 2007–2009 inrättades i Finland sex center för strategisk spetskompetens (SHOK) som nya slags samarbetsplattformar åt innovativa företag och forskning på topp-

nivå (energin och miljön, bioekonomin, metallprodukterna och maskinbygget, den byggda miljön, hälsan och välfärden samt forskningen inom informations- och kommunikationsindustri). SHOK:ernas verksamhet styrs genom finansieringen i ökande grad mot internationell och sektorsövergripande samarbete. SHOK:erna uppmanas att leta efter sätt att utnyttja EU:s forskningsfinansiering. Man fortsätter utveckla SHOK-verksamheten utifrån Forsknings- och innovationsrådets riktlinjer för 2015–2020.

Finland har lockat stora datacentralinvesteringar från Google, TelecityGroup, Yandex samt Atos tack vare vårt svala klimat, våra mycket kompetenta IT-yrkespersoner samt vår välfungerande infrastruktur. Finlands konkurrenskraft i form av ett kostnadseffektivt läge för datacentraler befrämjas också av ett lågt elpris. Finlands regering har korrigerat elskattelagen för att sänka skatteprocenten för el som datacentraler som fungerar i Finland betalar.

3.5.3 Påskyndande av byggandet av gasförbindelsen mellan Finland och Estland

Finlands och Estlands statsministrar avtalade den 17 november 2014 om en påskyndad arbetsplan för byggande av gasröret Balticconnector. Dessutom omfattar planen byggandet av en regional LNG-terminal i Finland och byggandet av en försörjningsberedskaps-terminal i mindre storleksklass i Estland. Målet är att Balticconnector-förbindelseröret är färdig år 2019.

4 Framskridningen med uppnåendet av de nationella målsättningarna i Europa 2020-strategin

EU:s målsättningar och de nationella målen enligt Europa 2020 strategin

	EU:s allmänna mål	Finland år 2012	Finland år 2020
Sysselsättningsgrad (20 – 64 -åriga)	75 %	73,1%	78%
FoU-utgifterna %/BNP	3 %	3,32 %	målnivå 4 %
Klimatet			
- Växthusgasutsläppen (utanför utsläppshandeln) -	-10 % av nivån 2005	-13%	- 16 %
- andelen förnybar energi	20%	36,8 %	38 %
- energieffektivitet (slutanvändningen av energi)	-20 %	304 TWh	310 TWh
Utbildning			
-30-34 -åriga som avlagt högskoleexamen	40 %	44,3 % ¹⁾	42 %
- Skolavbrytare	10 %	9,8% ²⁾	8 %
De som lever under fattigdoms- eller utslagningsrisk	20 miljoner mindre	928 000	770 000

¹⁾ Siffrorna baserar sig på Statistikcentralens arbetskraftsundersökning. Enligt Europa 2020-indikatorerna som publicerats av Eurostat var motsvarande andel 2013 45,1 procent.

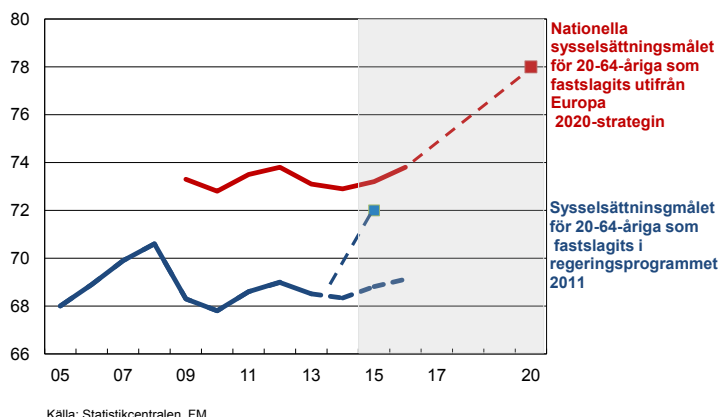
²⁾ Unga i 18–24 års åldern som tidigt avbrytit skolgången, vilka saknar examen efter grundnivån och inte går en utbildning som leder till en examen. Procentandelen har beräknats utifrån ett jämnrikt befolkningsskikt med hjälp av examensregistret och studerandeuppgifter. Uppgifterna avviker från Eurostats siffror som grundar sig på arbetskraftsundersökningen. Situationen den 30 september 2014.

4.1 Sysselsättningsmålet

Regeringen har fastslagit som nationell målsättning att sysselsättningsgraden bland 15–64-åriga höjs till 72 procent och arbetslösheten till 5 procent före 2015. Europa 2020-strategins sysselsättningsmål har fastställts för åldersgruppen 20–64-åriga. Regeringens mål är ambitiösare än det nationella mål som fastslagits i samband med Europa 2020-strategin. I och med att den ekonomiska utvecklingen varit avsevärt sämre än man förutspått vid tiden för utarbetandet av regeringsprogrammet kommer regeringen inte

att uppnå regeringsprogrammets sysselsättnings- och arbetslöshetsmålsättningar. Enligt finansministeriets ekonomiska prognos från april 2015 kommer sysselsättningsgraden bland 15–64-åriga att bli 68,8 procent och arbetslöshetsgraden 8,8 procent år 2015. Den svaga ekonomiska tillväxten och sysselsättningsutvecklingen i Finland beror på problemen inom både världsekonomin och euroområdet, strukturomvandlingen inom den finländska industrin samt den svaga konkurrenskraften. För att tackla sysselsättningsutmaningarna har regeringen vidtagit de sysselsättningsförbättrande åtgärder som regeringen beslutade om i sitt strukturpolitiska program. Programmet inkluderar åtgärder för förlängning av arbetskarriärerna och sänkning av arbetslösheten. Målet med åtgärderna för förbättring av arbetsmarknadernas verksamhet som fastslagits i det strukturpolitiska programmet är att sänka på arbetslöshetsnivån med en procentenhet.

Sysselsättningsgrad (20-64-åriga), 78% år 2020

Arbetsmarknadsorganisationerna har berett pensionsreformerna i enlighet med målsättningarna som bekräftats i arbetskarriärsavtalet från 2012 i syfte att förlänga arbetskarriärerna. Regeringen har även beslutat om tilläggsåtgärder som syftar till att förlänga arbetskarriärerna i början. Dessa består av förnyandet av studiestödet, förnyandet av högskolornas finansieringsincitament, förnyandet av högskolornas elevintagning, genomgången av ansökningsanhopningen och förkortning av utexamineringstiderna. Dessutom bereds en ändring av behörighetskraven och en utbildningsform som sammankopplar yrkesinriktad grundutbildning och läroavtalsutbildning, till exempel den så kallade 2+1-modellen.

Arbetsmarknadernas funktion förbättras genom att utöka arbetserbjudandena åt arbetslösa, konsekvent tillämpning av sanktioner som utgör villkor för arbetslöshetsskyddet samt genom att utöka arbetstagarnas rörlighet. Långtidsarbetslösheten sänks genom att grunda en sektorsövergripande, sysselsättningsfrämjande samservice mellan TE-byrån, kommunerna och Folkpensionsanstalten genom att öka kommunernas ansvar för finansiering av arbetsmarknadsstödet och genom en permanent lönesubvention för 60-åriga långtidsarbetslösa. Åtgärderna som syftar till att förlänga arbetskarriärerna samt till att sänka ungdoms- och långtidsarbetslösheten har behandlats i kapitel 3.3.

4.2 Forsknings- och utvecklingsmålet

4.2.1 Forsknings- och innovationspolitiska riktlinjen för åren 2015–2020

Det av statsminister Alexander Stubb ledda forsknings- och innovationsrådet har utstakat forsknings- och innovationspolitiska åtgärder och finansiering för åren 2015–2020. Målet är att förbättra Finlands konkurrenskraft, välfärd och miljöns tillstånd genom att stärka forsknings- och innovationsverksamhetens (FoI) kvalitet och effekter.

Enligt riktlinjen föreslås det ett nationellt FoI-politiskt reformprogram, genom vilket man påskyndar utvecklingen av innovationssystemets strukturer och verksamhet. Reformprogrammet kokar ner till sex huvudpunkter som också betjänas av de nämnda finansieringslösningarna.

De viktigaste utvecklingsobjekten är 1) en radikal förnyelse av högskolesystemet, 2) främjande av utnyttjandet och effektiviteten av FoI-verksamhetens resultat samt 3) stärkande av nya tillväxtkällor, immateriellt kapital och företagsverksamheten.

Andra centrala utvecklingsområden är 4) utveckling av en kompetensnivå med bred bas och stöd för selektiv spetskompetens, 5) förnyelse av den offentliga sektorn och närmare tväradministrativt samarbete samt 6) säkerställande av FoI-finansieringens tillräcklighet och allokering av den.

Finansieringen av FoI-verksamheten bekräftas för att stärka den internationella konkurrenskraften, genom att betona att den ska allokeras så att den förbättrar Finlands ekonomi, sysselsättningen och kompetensen. Finlands forskningsutgifter ska åter ökas efter de senaste årens nedgång.

För att genomföra reformprogrammet rekommenderar rådet att statens forsknings- och utvecklingsfinansiering under perioden 2015–2020 faktiskt höjs i genomsnitt med 2 procent per år. Detta skulle innebära en faktisk höjning på 210 miljoner euro från 2015 års nivå till årtiondets slut. Genom finansieringen skulle man stöda FoI-verksamhet av hög kvalitet, riva ineffektiva strukturer, öka mängden försök och effektivisera utnyttjandet av forskningsresultat. Målen är att hitta nya tillväxtkällor, fortsätta stärka nationella konkurrensfördelar och skapa internationellt attraktiva kompetenskluster.

En internationell bedömning av forsknings- och innovationsrådets verksamhet publicerades i mars 2014. Det är meningen att rådets verksamhet förnyas utifrån bedömningen under 2015.

Statsrådet beslutade på hösten 2013 om principerna för totalrevisionen av statens forskningsinrättningar och finansieringen av dem. Målet med totalrevisionen är att förstärka mångvetenskaplig, högklassig och ur ett samhällsperspektiv betydande forskning, att frigöra resurser från stödtjänster och fasta strukturer till forskning samt att omforma forskningsinrättningarna till större och starkare helheter. Revisionens centrala åtgärder har framskridit enligt planen, så som sammanslagningen av vissa inrättningar, ändring av teknologiska forskningscentret VTT:s förvaltningsmodell till ett helt statsägt bolag samt inrättandet av ett råd för strategisk forskning i anslutning till Finlands Akademi. Samarbetet med forskningsinrättningarna och högskolorna utökas enligt vägkartan som färdigställs 2015.

Man började granska universitetens och yrkeshögskolornas finansieringsmodell vid utgången av 2014 i syfte att kunna ta dem i bruk 2017. Finansieringsmodellens grundläggande struktur och tyngdpunkter bevaras men man justerar kriterierna för effektivitet, kvalitet och internationalisering enligt behov.

Strategin och vägkartan för de nationella forskningsinfrastrukturerna publicerades i mars 2014. I den uppdaterade vägkartan ingår 31 nationella forskningsinfrastrukturer, varav 18 är ESFRI-partnerskap.

Vägkartan för öppen vetenskap och forskning 2014–2017 publicerades i mars 2014 och dess centrala mål är att alla forskningsresultat, forskningsdata och metoder som produceras med offentliga medel publiceras så att alla som vill får tillgång till och kan använda materialet.

Finlands Akademi publicerade i oktober 2014 rapporten Vetenskapens tillstånd. Enligt rapporten placerar sig Finland ovanför genomsnittsnivån i en internationell jämförelse av vetenskapens genomslag, men avståndet till toppen har vuxit under de senaste åren.

4.3 Klimat- och energimålet

Utsläppshandelssystemet säkerställer att utsläppshandelssektorn uppnår de utsläppsminskingsmål för växthusgaser som EU fastställt för den (inom EU -21 procent före 2020 i jämförelse med 2005). Medlemsländerna ansvarar för att minska utsläpp utanför utsläppshandeln. Finlands skyldighet är att minska utsläppen utanför utsläppshandeln med 16 procent före 2020 i jämförelse med 2005 års nivå. Enligt Statistikcentralens preliminära uppgifter (12.2.2015) sjönk utsläppen utanför utsläppshandeln (bland annat användning av bränsle vid uppvärmning av byggnader, trafiken, viss del flygtrafiken, jordbruket, avfallshanteringen och användningen av F-gaser) 2013 med nästan 4 procent i förhållande till föregående år. De understeg den i EU-lagstiftningen angivna skyldigheten med cirka en procent.

Målet för förnybar energi för 2020 – 38 procent av slutförbrukningen (36,8 procent 2013) – kan uppnås med nuvarande åtgärder. I Finland växer användningen av förnybar energi före tidtabellen, det vill säga Finland överstiger EU:s årliga minimimål för förnybar energi under 2010-talet. Alldeles vid slutet av den aktuella perioden kommer den sannolika användningen av förnybar energi och EU:s krav att åter vara nära varandra. EU:s krav för förnybar energi på trafiksektorn är 10 procent, men Finland har på nationell nivå beslutat om ett högre mål på 20 procent för 2020. Skyldigheten att sälja biobränslen som ställts på bränsleförsäljare inom vägtransporten säkerställer att detta mål uppnås. I Finlands nationella verksamhetsplan för förnybar energi fastställdes som mål för användning av skogsflis för 2020 inom el- och värmeproduktionen 25 TWh. Produktionsmålet för vindkraft för 2025 är cirka 9 TWh. Det föregående målet för 2020 var 6 TWh.

Enligt energieffektivitetsdirektivet som trädde i december 2012 ska EU:s medlemsländer fastställa ett nationellt riktgivande energieffektivitetsmål som baserar sig på primärenergi eller slutförbrukning för 2020. Regeringen har fastslagit som mål att stoppa ökningen av energins slutförbrukning genom att förbättra energieffektiviteten så att förbrukningen 2020

är högst 310 TWh (26.7 Mtoe). För att genomföra energieffektivitetsdirektivet har man utarbetat en energieffektivitetslag. Dessutom har man gjort upp en strategi på lång sikt för att förbättra byggnaders energiprestanda, en energisparplan för den centrala statsförvaltningens byggnader, därtill ska man utveckla energieffektivitetsavtal och energieffektivitetsplaner för kommunerna samt utreda möjligheterna att införa ett kvotpliktsystem för energibolag.

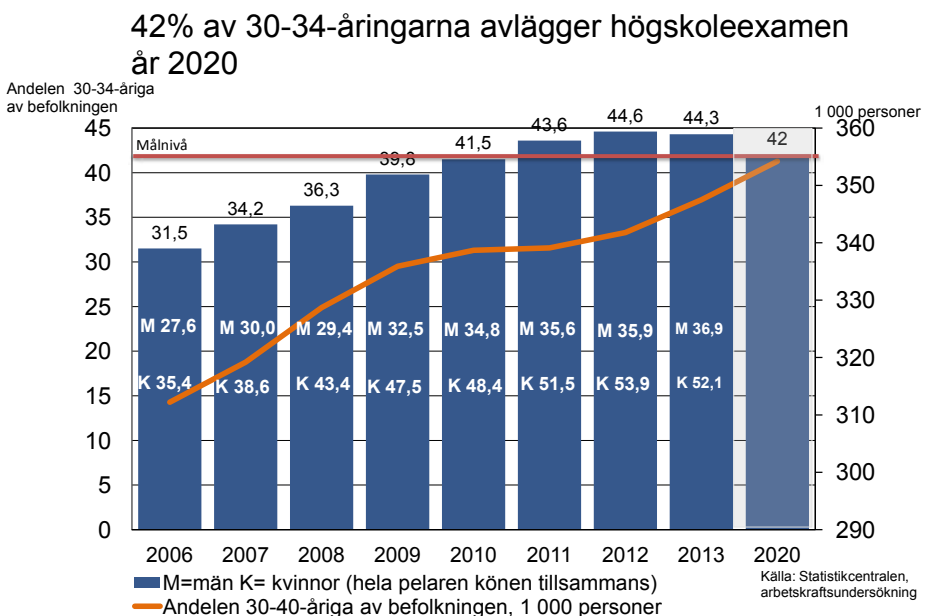
Den 3 mars 2015 godkände riksdagen klimatlagen. Syftet med lagen är att göra klimatpolitiken långsiktig, förutsebar och systematisk samt att främja klimatpolitikens kostnadseffektivitet. Man har för avsikt att öka den klimatpolitiska beredningens öppenhet och riksdagens deltagande i den klimatpolitiska beredningen och dess uppföljning. I lagen fastställs målet att utsläppen ska minska med minst 80 procent fram till 2050.

I början av 2014 tillsattes en nationell klimatpanel för en andra tvåårsperiod, som löper ut vid utgången av 2015. Klimatpanelens verksamhet främjar dialogen mellan vetenskapen och politiken och ger en bred kunskapsbas för beredningen av klimatpolitiken.

4.4 Utbildningsmålsättningar

Högskoleexamina

Lagstiftningen om högskolornas målsatta tider har skärpts i syfte att förkorta de tider som krävs för att bli färdig. Man har för fastställandet av högskolornas finansiering ökat vikten av studeranden som avlägger över 55 studiepoäng per år. Högskolornas ansöknings- och studerandeintagningsreform ska genomföras så att de som söker sin första högskoleplats prioriteras vid intagningarna. I samband med intagningsreformen minskade man anhopningen av ansökningar genom att tillfälligt öka intagningen (3 000 nya platser), särskilt inom branscher som är av stor betydelse för arbetslivet.

Studiestödets strukturändringar trädde i kraft den 1 augusti 2014. Systemet förnyades för att stöda heltidsstudier och förkorta examenstiden. Stödets tillräcklighet och lönsamhet förbättrades med hjälp av indexförhöjningar samt nivåhöjningar av studiepenningen och lånegarantin. Studiepenningen för nya studeranden höjdes 11 procent samtidigt som stödtiden förkortades med fem månader. Dessutom tog man inom den högre utbildningen i bruk en sådan gottgörelse av studielånet som uppmanar till effektivare examenstid.

4.4.1 De som avbrutit skolgången i ett tidigt skede

Regeringen har satt som mål att andelen som avbrutit skolgången tidigt, det vill säga personer i åldern 18–24 år som endast gått grundskolan ska vara högst 8 procent 2020. År 2013 var andelen som avbrutit skolgången tidigt enligt Statistikcentralens registeruppgifter 9,8 procentenheter, det vill säga 46 129 personer. Andelen har minskat med 1,4 procentenheter jämfört med 2012.

Andelen som avbrutit skolgången tidigt åldern 18-24 pr 2013

Kön	Personer som avbrutit skolgången	Befolkning	Procent (%)
Kvinnor	19 691	231 276	8,5
Män	26 438	241 482	10,9
Totalt	46 129	472 758	9,8

Procentandelen som använts i tabellen ovan är andelen i åldern 18–24 år som avbrutit sin skolgång i ett tidigt skede jämfört med resten av befolkningen i samma ålder. Befolkningstalet anges enligt läget den 31 december 2013, och studieuppgifterna enligt läget den 20 september 2013.

Åtgärderna har rapporterats ovan i stycket om genomförandet av de landsspecifika rekommendationerna. Regeringen främjar dessutom det nationella reformprogrammets målsättning om att minska antalet tidiga skolavbrott bland annat med följande medel:

Utveckling av småbarnspedagogiken och iakttagande av barnens inlärningsstig underlättar tidigt ingripande i inlärningsproblem samt förverkligandet av utbildningsmässig jämställdhet. Lagstiftningen om småbarnspedagogik har utvecklats i två delar. Ändringen av lagen om barndagvård som berör den första delen av lagen om småbarnspedagogik träder i kraft den 1 augusti 2015. Regeringens proposition till lag om småbarnspedagogik är under beredning.

Syftet med förskoleundervisningen som del av småbarnspedagogikens och den grundläggande utbildningens kontinuitet är att stärka förutsättningarna för barnens inläring och utveckling. Skyldigheten att delta i förskoleundervisningen trädde i kraft den 1 januari 2015. I och med skyldigheten att delta i förskoleundervisningen ska barnet ett år innan läroplikten börjar delta i en ett års förskoleundervisning eller annan verksamhet genom vilken målen för förskoleundervisningen uppnås.

Utbildningen för invandrare som förbereder för gymnasieutbildning påbörjades på hösten 2014.

Som en del av verkställandet av ungdomsgarantin genomför regeringen ett tillfälligt kompetensprogram för unga vuxna. Kompetensprogrammet för unga vuxna ger unga i åldern 20–29 år som endast har genomgått grundskolan möjlighet att avlägga en yrkes- eller specialyrkesexamen eller en yrkesinriktad grundexamen. Utbildning som förbereder för examen anordnas vid läroinrättningar och i form av läroavtalsutbildning. Genom finansieringen som allokeras till programmet försöker man nå 4 000 nybörjare per år 2013–2016. I september 2014 började inom programmet cirka 5 300 studerande vid läroinrättningar och cirka 400 på en läroavtalsutbildning.

4.5 Fattigdomsmålet

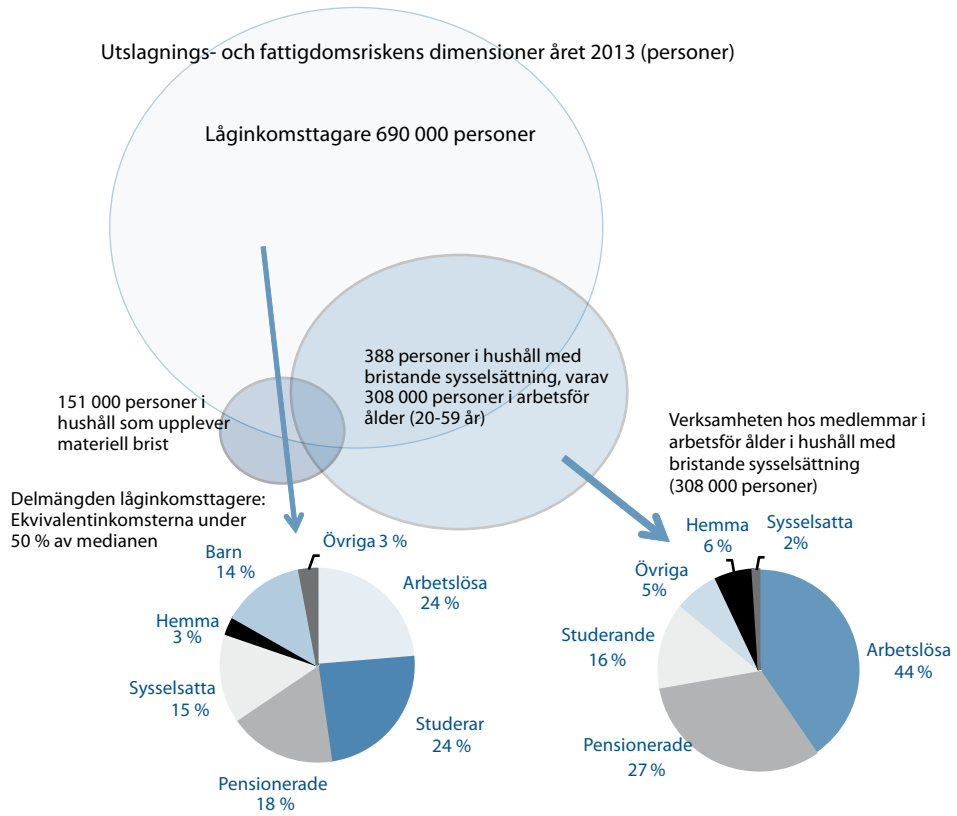
I juni 2010 kom man inom Europeiska rådet överens om att utvärdera gruppen som hotas av fattigdom och utslagning med tre indikatorer, det vill säga proportionell fattigdomsrisk, materiell brist och undersysselsättning i hushållet. Då man tar i beaktande samtliga indikatorer som fastslagits av Europeiska rådet berör fattigdoms- eller utslagningsrisken sammanlagt 928 000 personer i Finland. Låginkomsthushållen omfattar cirka 690 000 personer, undersysselsatta cirka 388 000 och hushållen som lider av materiell brist cirka 151 000 personer. I Finland klassificeras även studerande som låginkomsttagare, även om läget för dem är tillfälligt.

Under uppföljningstiden av fattigdomsmålet har antalet låginkomsttagare och personer som lider av materiell brist sjunkit lite, men antalet personer i undersysselsatta hushåll har ökat.

År 2013 fanns det i Finland nästan 466 000 långvariga låginkomsttagare, det vill säga 8,7 procent av hela befolkningen. Under 2008–2013 har antalet varit cirka 470 000–490 000. Det finns dock klart fler långvariga låginkomsttagare än i början av 2000-talet.

Den nya socialvårdslagen bekräftades den 30 december 2014. Målet är att på ett effektivare sätt motarbeta fattigdom i flera generationer och långvarigt beroende av utkomststöd. Lagen om utkomststöd har ändrats så att den tillfälligt gällande bestämmelsen om att minst 20 procent av förvärvsinkomsterna, dock högst 150 euro i månaden, inte beaktas som inkomst gjordes permanent. Samtidigt ändrades bestämmelsen så att avdraget utgår från stödtagaren, då det tidigare utgick från hushållet. Syftet är att förbättra ställningen för personer som erhåller utkomststöd och har ett jobb samt att stimulera till att skaffa små förvärvsinkomster. Förnyelsen trädde i kraft den 1 januari 2015. Dessutom gjordes en full (1,1 procent) indexförhöjning av grunddelen i utkomststödet, medan andra förmåner som är bundna till folkpensionsindexet höjdes endast 0,4 procent.

Utslagnings- och fattigdomsriskens dimensioner året 2013 (personer)

5 Andra reformer och användningen av strukturfonderna

Med anslagen inom Europeiska region- och strukturpolitiken har man understött uppnåendet av målsättningar i enlighet med Europa 2020-strategin. För programperioden 2014–2020 har programmet ”Hållbar tillväxt och jobb” utarbetats, som inkluderar både Europeiska regionutvecklingsfondens och Europeiska socialskyddsfondens åtgärder. Finansieringen riktas utifrån kriterierna i Europa 2020-strategin i regel till Östra och Norra Finland.

Finlands strukturfondsprogram stödjer framför allt små och medelstora företags konkurrenskraft, sysselsättning samt social delaktighet och bekämpning av fattigdom. Det genomgående temat är främjande av kolsnål ekonomi. Med strukturfondsmedel skapas förutsättningar för permanenta strukturella förändringar och de hjälper att reagera snabbt och flexibelt på akuta regionala och lokala behov.

Programåtgärderna gäller i enlighet med Europa 2020-strategins nationella handlingsprogram framför allt sysselsättande, innovativa tillväxtföretag samt regionernas egna starka och nya potentiella branscher. Åtgärderna förstärker dessutom smart regional specialisering och nätverksbildning. Mångsidiggörandet av företagsstrukturen fortsätts genom att stödja utvecklandet av små och medelstora företags produkter och tjänster, samt genom att utveckla och ta i bruk åtgärder som utvidgar innovationsunderlaget. I syfte att minska energikonsumtionen och växthusgasutsläppen siktar programmet till att öka användningen av förnybar energi och lokala energikällor samt förbättra energi- och materialeffektivitet.

Vid främjandet av social delaktighet och bekämpning av fattigdom satsar man speciellt på åtgärder som stödjer sysselsättningsförutsättningarna för dem som befinner sig i ett svagt arbetsmarknadsläge, förstärker tjänster som främjar arbets- och verksamhetsförmåga samt främjar utslagningshotades delaktighet i samhället. Dessutom utvecklas nya innovativa medel för främjandet av sysselsättandet av unga som ett led i ungdomsgarantin.

Åtgärderna stödjer flexibla och individuella studie- och examensstigar så att man ska kunna reagera på arbetslivets hastigt föränderliga kompetensbehov, till exempel arbetslivsbehov som uppstår vid gränssnitt mellan olika branscher eller behov som förutsätter särskild spjutspetskompetens. Åtgärder genomförs också med hjälp av utbildningsmässiga försök som gäller grupper i behov av speciellt stöd eller som annars är underrepresenterade inom utbildningen (bl.a. pojkar, män, etniska minoriteter) för att utveckla deras kompetens och avläggande av examen.

Stadsregionerna spelar en betydande roll för genomförandet av Europa 2020-strategin. Kommissionens krav om tillräcklig finansiering av stadsregionerna i Finlands strukturfondsprogram (5 %) styrs till en projekthelhet som gäller de sex största städerna och som främjar öppna innovationsmiljöer, utnyttjande av öppen data i stadsutvecklandet samt invånarnas delaktighet.

Genomförandet av strukturfondsprogrammet startade i maj 2014. Systemet för genomförandet av programmet har förnyats i enlighet med de allt mindre resurserna.

6 Institutionella frågor och samarbetsparters deltagande

Den finländska grundlagen innehåller bestämmelser om den nationella beredningen av beslut som fattas av EU. Regeringen ansvarar enligt bestämmelserna för den nationella beredningen av EU-ärenden och beslutar om Finlands åtgärder.

EU-ärenden bereds vid behöriga ministerier, vid behov i samarbete mellan olika ministerier, och koordineras genom samordningssystemet för EU-ärenden, det vill säga sektionerna inom kommittén för EU-ärenden, samt vid behov av EU-ministerutskottet.

Riksdagen har med stöd av grundlagen omfattande rättigheter att få information om EU-ärenden. Syftet med bestämmelserna är att garantera riksdagen möjlighet att påverka innehållet i beslut som fattas av EU. Riksdagen deltar i utformandet av de nationella ställningstagandena under hela berednings- och förhandlingsprocessen i EU. Riksdagens åsikter utgör utgångsläget för regeringens verksamhet i EU.

Riksdagen har deltagit i beredningen inom olika rådsuppställningar och Europeiska rådet både när det gäller kommissionens tillväxtutredning 2015 och den Europeiska styrperioden. Det nationella Europa 2020-programmet presenteras för riksdagen. Programmet presenteras i samband med EU-förfarandena även för arbetsmarknadsorganisationerna.

Andra offentliga investeringar än sådana som gäller försvaret

Av statens investeringar görs nästan hälften i FoU-området. Drygt en tredjedel av statens investeringar är trafikledsprojekt, med vilka man eftersträvar att bland annat påskynda den ekonomiska tillväxten och stödja investeringar i näringslivet. Av den lokala förvaltningens investeringar utgör nästan hälften investeringar i husbyggnad och knappt en tredjedel infrastrukturinvesteringar. Den kommunala ekonomin upprätthåller stora projekt i tillväxtcentra, den så kallade reparationsskulden samt stora sjukhusinvesteringar.

FINANSMINISTERIET
Snellmansgatan 1 A
PB 28, 00023 Statsrådet
Telefon 0295 160 01
Telefax 09 160 33123
www.finansministeriet.fi

ISSN 1459-3394 (hft.)
ISBN 978-952-251-659-6 (hft.)
ISSN 1797-9714 (pdf)
ISBN978-952-251-660-2 (pdf)

april 2015